Hukuk Bölümü 2009/56 E., 2009/95 K.

- 4857 S. İŞ KANUNU [Madde 78]
- 4857 S. İŞ KANUNU [Madde 108]
- 5326 S. KABAHATLER KANUNU [Madde 16]

"İçtihat Metni"

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Aydın Bölge Müdürlüğü'nün 11.3.2008 gün ve 4926 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 78. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 105. maddesine göre para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

AYDIN 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 24.4.2008 gün ve 2008/317 D.İş sayı ile, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesinden söz ederek, itiraza konu olan idari yaptırım kararının 4857 sayılı Kanun hükümleri gereği verildiği ve bu Kanunun 105/2 ve 108/2 maddeleri gereğince cezaya karşı itirazın idare mahkemesine yapılacağı, yani 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesine göre aksi bir hüküm olduğu için Kabahatler Kanunu'nun itiraz yönündeki bölümü ve hükümlerinin uygulanmayacağı, itirazı incelemeye yetkili ve görevli mahkemenin idare mahkemesi olduğu, Mahkemelerinin görevinin bittiği, usul hükümlerinin Kanunun yürürlüğe girdiği anda uygulanacağı sebebiyle Mahkemelerinin bu konuda karar verme yetkisinin bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 1. İDARE MAHKEMESİ; 15.9.2008 gün ve E:2008/1496, K:2008/1334 sayı ile, davanın, davacı şirkete 4857 sayılı Yasa'nın 78/2. maddesinde belirtilen işletme belgesini almadan işyerini açtığından bahisle aynı Kanunun 108. maddesine dayanılarak 105/2. maddesi gereğince 904,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin 11.03.2008 tarih ve 4928 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Aydın Bölge Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açıldığı, 10.06.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4857 sayılı İş Kanunu'nun "İdari Para Cezalarının Uygulanmasına İlişkin Hususlar" başlıklı 108. maddesinin 2. fıkrasında; "Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11/02/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir" hükmü yer alırken 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesinin (öö) bendi ile 4857 sayılı Yasa'nın 108. maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırıldığı, aynı Yasanın geçici 2. maddesinde ise; "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kovuşturma evresinde bulunan dava dosyaları hakkında: a) Mahkemenin görevli olmaması halinde, dosya üzerinde yapılacak inceleme sonucunda verilecek görevsizlik kararıyla dosya, görevli mahkemeye gönderilir. b) Daha önce soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yapılmış olan işlem ve kararlar hukuki geçerliliklerini sürdürürler" hükmüne yer verildiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 1, 2, 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, dava dosyasının incelenmesinden, davacıya ait işyerinin işletme belgesi almadan açıldığı ve 4857 sayılı Yasa'nın 78/2. maddesinde belirtilen yükümlülüğe uyulmadığı, dolayısıyla işyerinin işletme belgesi almadan açıldığından bahisle davacı şirkete 4857 sayılı Yasa'nın 108. maddesine dayanılarak 105/2. maddesi uyarınca 904,00YTL idari para cezası verildiği, Aydın 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın görev yönünden reddi üzerine görülmekte olan davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, İş Kanunu'nun idari para cezalarına yapılacak itirazlara ilişkin hükmün yer aldığı 108. maddesinin 2. fıkrasının yürürlükten kaldırılmış olması nedeniyle kabahatler hakkında uygulanacak genel kanun olan Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin idari para cezasına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulacağına ilişkin hükümleri ve 4857 sayılı Kanun'da değişiklik yapan 5728 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesi uyarınca davacının 4857 sayılı Yasa'ya aykırı davrandığından bahisle verilen idari para cezasına ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünde Mahkemelerinin görevli olmadığı, sulh ceza mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 13.4.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği...

..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 78, 105 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 78. maddesinde, iş sağlığı ve güvenliği yönetmelikleri hakkında düzenlemeye yer verilmiş; 105. maddesinde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlere aykırılık halinde verilecek para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının

uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) ise, "Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde,

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Aydın 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 24.4.2008 gün ve 2008/317 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 13.4.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.